

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний аграрний університет
ім. В. В. Докучасва**

ЕКОНОМІЧНІ ЧИТАННЯ

**Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 85-річному ювілею
професора ВІКТОРА ЙОСИПОВИЧА ШИЯНА,
19 лютого 2021 р.**

Харків–2021

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Ульянченко О.В., чл.-кор. НААНУ, д-р екон. наук, професор (головний редактор); **Кукса І.М.**, д-р екон. наук, професор (заступник головного редактора); **Петров В.М.**, канд. екон. наук, професор університету; **Філімонов Ю.Л.**, канд. екон. наук, доцент; **Ломовських Л.О.**, д-р екон. наук, професор; **Олійник Т.І.**, д-р екон. наук, професор; **Пашенко Ю.В.**, канд. екон. наук, доцент (відповідальний секретар).

Економічні читання: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 85-річному ювілею професора В.Й. Шияна, 19 лютого 2021 р. / Харків. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: ХНАУ, 2021. – 510 с.

До збірника включено результати досліджень вітчизняних та іноземних науковців і здобувачів вищої освіти усіх рівнів, де висвітлено актуальні аспекти розвитку економіки України та інших країн.

Розраховано на вчених, викладачів, здобувачів освіти та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

Друкується за редакцією авторів.

СТУДІЯ 8. ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ	377
Ахтирцева Г.О. Актуальні питання автоматизації бухгалтерського обліку	377
Бутенко Т.А., Дроб'язко В.В. Блокчейн технології в бухгалтерському обліку	379
Василішин С.І. Розвиток обліково-аналітичного забезпечення ризик-менеджменту як фактор зміцнення економічної безпеки підприємств	381
Гайдар І.Ю. Організація обліку загальновиробничих витрат галузі рослинництва	383
Ковальова О.В., Курганська М. Г. Особливості формування та подання фінансової звітності суб'єктами малого підприємництва	386
Марченко С.О., Рагуліна І.І. Досвід проведення тренінгових занять здобувачів	389
Протасов В.В. Собівартість послуг допоміжних виробництв	392
Рагуліна І.І., Герасимчук М.С. Обліково-аналітичний аспект капітальних інвестицій	395
Рагуліна І.І., Дроб'язко В.В. Організація управлінського контролю на підприємстві	398
Рагуліна І.І., Король Є.Я. Шляхи удосконалення обліку загальновиробничих витрат на сільськогосподарських підприємствах	401
Рагуліна І.І., Нижня А.С. Організація складського обліку виробничих запасів на підприємстві	402
Рагуліна І.І., Ткаченко Ю.О. Діджиталізація бухгалтерського обліку в підприємствах України	405
Сколотій І.В. Податок на доходи фізичних осіб в сучасних умовах	407
Сколотій Л.О. Сучасні теоретичні та методичні аспекти управління дебіторською заборгованістю	410
СТУДІЯ 9. ФІНАНСИ ТА СТРАХУВАННЯ	413
Fursova V.A. Impact of refinancing policy on the stability Ukrainian banking sectors in crisis	413
Аверкина М.Ф., Брень М.П. Фінансова система як система формування та використання фондів грошових коштів	415
Барабаш Л.В. Акценти трансформації податкових систем у постпандемічний період	417
Бержанір І.А. Пріоритетні напрями підвищення ефективності формування капіталу суб'єктів господарювання	420
Бондаренко Н.В., Крохмаль В.О. Особливості рефінансування комерційних банків	422
Волкова О.Г. Податкова політика України в сфері зовнішньоекономічної діяльності	424
Євдокімова М.О. Проблеми банківської системи України	427
Зоря О.П., Мауер Д.Р., Тодорова А.В. Необхідність формування інвестиційних стратегій розвитку аграрного виробництва	430
Колотуха С.М. Розвиток банківського кредитування сільськогосподарських підприємств як умова сталого економічного зростання аграрного сектора економіки	432

3. Modern issues in the tax system. Editor in charge: Liu Yucheng. URL: http://www.qstheory.cn/dukan/hqwg/2020-06/08/c_1126087580.htm

4. Tax and fiscal policy in response to the Coronavirus crisis: Strengthening confidence and resilience: OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19). 19 May 2020. URL: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/tax-and-fiscal-policy-in-response-to-the-coronavirus-crisis-strengthening-confidence-and-resilience-60f640a8/> (дата звернення 11.02.2021)

5. How Europe's post-COVID-19 economy and environment can both prosper. Amid the upheaval, there might be a silver lining – an opportunity for Europe to come closer to achieving global sustainability goals. EY Global. 24 Jun 2020. URL: https://www.ey.com/en_gl/eu-institutions/how-europe-s-post-covid-19-economy-and-environment-can-both-prosper (дата звернення 11.02.2021)

6. Japan's tax reform in 2020 will be big steps. Japanese Economic and Commercial Office. 2020.01.07. <http://yzs.mofcom.gov.cn/article/ztxx/202001/20.shtml> (дата звернення 12.02.2021)

7. У «Слузі народу» повідомили, коли можна буде говорити про повноцінну податкову реформу. УкрІнформ. 01.02.2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3181977-u-sluzi-narodu-povidomili-koli-mozna-bude-govoriti-pro-povnocinnu-podatkovu-reformu.html> (дата звернення 12.02.2021)

8. Гетманцев розповів, як Україна оподаткуватиме Facebook та Netflix. УкрІнформ. 11.02.2021. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3188409-getmancev-rozpoviv-ak-ukraina-opodatkovuvatime-facebook-ta-netflix.html> (дата звернення 14.02.2021)

УДК 336.142.23:658.14

І. А. Бержанір, канд. екон. наук, доцент
berzhanir.i@udpu.edu.ua

**Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини, Україна**

Пріоритетні напрями підвищення ефективності формування капіталу суб'єктів господарювання

У ринкових умовах достатній обсяг фінансового капіталу підприємницьких структур є визначальним чинником активного економічного зростання держави, головною передумовою забезпечення безперервності процесу виробництва. Капітал як основа виробничого процесу визначає фінансовий потенціал будь-якого економічного суб'єкта та створює сприятливі умови для його перспективного розвитку.

У складі стратегічних методів забезпечення фінансової безпеки підприємства важливу роль відіграє управління капіталом і його структурою. Метою стратегічного управління капіталом є задоволення потреб підприємства

у придбанні необхідних активів, оптимізація структури капіталу з урахуванням мінімізації його вартості і максимізації ринкової вартості підприємства за допустимого рівня ризику.

До основних завдань стратегічного управління капіталом належать:

- забезпечення відповідності обсягу залученого капіталу обсягу сформованих необоротних і оборотних активів підприємства;
- формування оптимальної структури капіталу з позицій ефективного його функціонування;
- мінімізація витрат при формуванні капіталу підприємства;
- ефективне використання капіталу в процесі господарської діяльності підприємства [1].

Фінансову основу діяльності підприємства становить сформований ним власний капітал, який визначає обсяг його чистих активів, а також потенціал залучення позикових коштів. Капітал характеризується простотою залучення, високою здатністю генерувати прибуток, а також забезпечує стійкий фінансовий стан підприємства і знижує ризик банкрутства.

Процес глобалізації трансформує природу фінансового капіталу таким чином, що грошова складова відокремлюється від продуктивної та самостійно функціонує і розвивається, модифікуючи промисловий капітал, який стає другорядним і залежним від реалізації і тенденцій грошової складової сучасного фінансового капіталу. Він стає не просто грошима, а активом, призначеним для руху на будь-якій території і в будь-який час.

Таким чином, пріоритет при здійсненні економічної діяльності надається управлінню рухом фінансових потоків, а в умовах глобалізації процес відділення капіталу – власності від капіталу – функції завершується, і фінансовий капітал перетворюється в «чисто грошовий капітал» з функціональними завданнями [2].

Головними із зазначених завдань визнаються створення великих економічних просторів і прискорення змін економічних відносин, параметрів та інститутів, що дає глобальному фінансовому капіталу можливість за допомогою формування і підконтрольного використання особливого роду міжсуб'єктних утворень – великих економічних структур забезпечувати широкомасштабне і багаторівневе господарське домінування і постійний приплив характерного для нього доходу – фінансової ренти [3].

В межах кругообігу капіталу продуктивний капітал здійснює організацію та безпосереднє створення продукту. Включає в себе не тільки необхідні для виробництва засоби виробництва і робочу силу, а й технології, інформацію. Роль фінансового капіталу полягає у забезпеченні постачання процесу виробництва необхідними факторами виробництва, а також, у вирішенні проблеми залучення інвестицій. Товарний капітал забезпечує реалізацію готової продукції, відшкодування понесених витрат і безперервність процесу виробництва.

У свою чергу, фінансовий капітал знаходиться в певному співвідношенні з виробничим капіталом. Тому основне призначення всіх форм фінансового капіталу – організація та обслуговування грошового обігу, значною мірою для

вишукування внутрішніх резервів з метою забезпечення безперервності відтворювального процесу замкнутої господарської структури.

Багатофункціональність фінансового капіталу дозволяє розглядати його як критерій прийняття оптимальних управлінських рішень, що мають стратегічний характер, основне джерело формування фінансових ресурсів, показник ефективності діяльності (зростання ринкової вартості комерційної підприємства), характеристики інвестиційної привабливості та рівня організації системи внутрішнього контролю підприємства.

Отже, процес оптимізації структури капіталу необхідно здійснювати в такій послідовності:

– аналіз складу капіталу в динаміці за декілька періодів (кварталів, років), а також тенденцій зміни його структури, рівень прибутковості поточної діяльності, податкове навантаження на підприємство тощо;

– оцінка основних факторів, що визначають структуру капіталу (галузеві особливості господарської та фінансової діяльності, стадії життєвого циклу підприємства, кон'юнктура товарного і фінансового ринків тощо);

– оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня фінансової рентабельності.

Список використаних джерел:

1. Бланк И. А. Управление формированием капитала. Київ : Ника-Центр, Эльга, 2002. 512 с.

2. Бичкова Н. В. Оптимізація структури капіталу вітчизняних підприємств у контексті підвищення ефективності фінансової діяльності. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2013. № 1 (48). С. 16–23.

3. Корнійчук Г. В. Фінансові ресурси як елемент фінансового потенціалу агроформувань. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 8. С. 44–45.

УДК 336.71

Н.В. Бондаренко, канд. екон. наук, доцент

nv_bondarenko@ukr.net

**В.О. Крохмаль, здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Уманський національний університет садівництва, Україна**

Особливості рефінансування комерційних банків

В теперішніх умовах характерної актуальності дослідження набуває вдосконалення механізмів рефінансування, саме в той час коли банківська система України перебуває у кризовому стані. При потребі підтримки ліквідності комерційні банки за своєю ініціативою можуть адресуватися до НБУ за кредитами рефінансування. Втім дані кредити рефінансування можуть отримати не усі комерційні банки, а лише ті, що дотримуються встановлених вимог НБУ.